

Regeringens proposition 2019/20:45

Några frågor om straff för marknadsmissbruk

Prop.
2019/20:45

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 14 november 2019

Stefan Löfven

Per Bolund
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag till ändringar i lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden, dels i fråga om vilka finansiella instrument som omfattas av lagen, dels i fråga om en utvidgning av insiderbrottet till att omfatta vissa ytterligare fall av råd och uppmaningar. Lagändringarna föreslås för att den svenska lagstiftningen bättre ska överensstämma med Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/57/EU av den 16 april 2014 om straffrättsliga påföljder för marknadsmissbruk (marknadsmissbruksdirektiv).

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2020.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1307) om straff för marknadsmisbruk på värdepappersmarknaden.....	4
3	Ärendet och dess beredning	6
4	Lagen om straff för marknadsmisbruk på värdepappersmarknaden	6
4.1	Finansiella instrument som omfattas av lagens tillämpningsområde.....	6
4.2	Vissa ytterligare fall av råd och uppmaningar ska vara straffbara som insiderbrott.....	7
5	Ikraftträdande.....	10
6	Förslagets konsekvenser	10
6.1	Förslagets syfte och alternativa lösningar.....	10
6.2	Kostnader och andra konsekvenser	11
7	Författningskommentar.....	12
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/57/EU av den 16 april 2014 om straffrättsliga påföljder för marknadsmisbruk (marknadsmisbruksdirektiv).....	14
Bilaga 2	Sammanfattning av promemorian Några frågor om straff för marknadsmisbruk.....	25
Bilaga 3	Lagförslag i promemorian Några frågor om straff för marknadsmisbruk på värdepappersmarknaden	26
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna beträffande promemorian Några frågor om straff för marknadsmisbruk.....	28
Bilaga 5	Lagrådsremissens lagförslag	29
Bilaga 6	Lagrådets yttrande.....	31
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 november 2019.....	32

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2019/20:45

Regeringens förslag:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden

Härigenom föreskrivs¹ att 1 kap. 2 § och 2 kap. 1 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §²

Bestämmelserna i denna lag tillämpas på

1. finansiella instrument som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en MTF-plattform eller för vilka en ansökan om upptagande till sådan handel har lämnats in,

2. finansiella instrument som handlas på en MTF-plattform eller en OTF-plattform, och

3. finansiella instrument vilkas värde är beroende av ett sådant finansiellt instrument som avses 1 eller 2.

3. finansiella instrument vilkas värde är beroende av *eller inverkar på* ett sådant finansiellt instrument som avses *i* 1 eller 2.

Bestämmelserna i denna lag tillämpas även på ageranden, inklusive bud, vid auktionering på en auktionsplattform av utsläppsätter eller andra produkter baserade på utsläppsätter i enlighet med auktioneringsförordningen. Det som anges i denna lag om order gäller även bud i en auktion enligt auktioneringsförordningen.

2 kap.

1 §

För *insiderbrott* döms

1. den som har insiderinformation och som för egen eller någon annans räkning förvärvar eller avyttrar finansiella instrument som informationen rör genom handel på värdepappersmarknaden, eller ändrar eller återkallar en order avseende sådana finansiella instrument,

2. den som har insiderinformation och som *med råd* eller *genom uppmaning föranleder* någon annan att förvärva eller avyttra finansiella instrument som informationen rör genom handel på värdepappersmarknaden, eller att

2. den som har insiderinformation och som *råder* eller *uppmanar* någon annan att förvärva eller avyttra finansiella instrument som informationen rör genom handel på värdepappersmarknaden, eller att ändra eller återkalla en order avse-

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/57/EU av den 16 april 2014 om straffrättsliga påföljder för marknadsmissbruk (marknadsmissbruksdirektiv), i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2017:708.

ändra eller återkalla en order avse- ende sådana finansiella instrument, Prop. 2019/20:45
ende sådana finansiella instrument, eller
eller

3. den som följer ett sådant råd eller en sådan uppmaning som avses i 2 genom att förfara på det sätt som anges i 1, om rådet eller uppmaningen grundar sig på insiderinformation.

Straffet är fängelse i högst två år.

Om brott som avses i första stycket med hänsyn till gärningsmannens ställning, den vinning för gärningsmannen som brottet medfört eller övriga omständigheter är grovt, döms för *grovt insiderbrott* till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Om gärningen är ringa döms det inte till ansvar.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2020.

3 Ärendet och dess beredning

Europaparlamentet och rådet antog i april 2014 direktiv 2014/57/EU om straffrättsliga påföljder för marknadsmissbruk (marknadsmissbruksdirektiv), i det följande benämnt marknadsmissbruksdirektivet (se *bilaga 1*). Direktivet har genomförts i svensk rätt genom lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden (prop. 2016/17:22, bet. 2016/17:FiU14, rskr. 2016/17:119). Europeiska kommissionen har ifrågasatt om artiklarna 1.2 och 3.6 i marknadsmissbruksdirektivet har genomförts fullt ut i svensk rätt.

I promemorian Några frågor om straff för marknadsmissbruk, som har tagits fram inom Finansdepartementet, föreslås att lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden ändras för att bättre överensstämja med marknadsmissbruksdirektivet. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 2*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 3*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. Remissvaren finns tillgängliga på regeringens webbplats (www.regeringen.se) och i Finansdepartementet (Fi2019/02558/V).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 17 oktober 2019 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 5*. Lagrådet lämnade förslagen utan erinran. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 6*. I förhållande till lagrådsremissen föreslås i propositionen ett senare ikraftträdandedatum.

4 Lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden

4.1 Finansiella instrument som omfattas av lagens tillämpningsområde

Regeringens förslag: Även finansiella instrument vilkas värde inverkar på finansiella instrument som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en MTF-plattform eller för vilka en ansökan om upptagande till sådan handel har lämnats in, ska omfattas av tillämpningsområdet för lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden. Tillämpningsområdet ska även omfatta finansiella instrument vilkas värde inverkar på finansiella instrument som handlas på en MTF-plattform eller en OTF-plattform.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag: Marknadsmissbruksdirektivets tillämpningsområde omfattar finansiella instrument som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en MTF-plattform, eller finansiella instru-

ment för vilka en begäran om upptagande till handel har gjorts (artikel 1.2). Även finansiella instrument som handlas på en OTF-plattform omfattas av direktivet. Dessutom omfattas sådana finansiella instrument vilkas pris eller värde beror av eller inverkar på priset eller värdet på instrument som handlas på någon av de uppräknade handelsplatserna. Direktivet gäller oavsett om transaktionen, handelsordern eller beteendet äger rum på en handelsplats eller inte (artikel 1.5).

Lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden tillämpas på finansiella instrument som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en MTF-plattform eller för vilka en ansökan om upptagande till sådan handel har lämnats in (1 kap. 2 § första stycket 1). Lagen är även tillämplig på finansiella instrument som handlas på en MTF-plattform eller en OTF-plattform (1 kap. 2 § första stycket 2). Vidare är lagen tillämplig på finansiella instrument vilkas värde är beroende av nu nämnda finansiella instrument (1 kap. 2 § första stycket 3).

Reglerade marknader (t.ex. Nasdaq Stockholm och Nordic Growth Market), MTF-plattformar (t.ex. Spotlight Stock Market, First North Sweden och Nordic MTF) och OTF-plattformar är alla olika handelsplatser för handel med finansiella instrument (se 1 kap. 4 § lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden och 1 kap. 4 b § lagen [2007:528] om värdepappersmarknaden).

Bestämmelserna i lagen tillämpas även på ageranden, inklusive bud, vid auktionering på en auktionsplattform av utsläppsrätter eller andra produkter baserade på utsläppsrätter i enlighet med auktioneringsförordningen (1 kap. 2 § andra stycket). Det som anges i lagen om order gäller även bud i en auktion enligt auktioneringsförordningen.

För att fullt ut överensstämmer med marknadsmissbruksdirektivet bör även finansiella instrument vilkas värde inverkar på sådana finansiella instrument som anges ovan omfattas av lagens tillämpningsområde.

4.2 Vissa ytterligare fall av råd och uppmaningar ska vara straffbara som insiderbrott

Regeringens förslag: Även den som har insiderinformation och som råder eller uppmanar någon annan att förvärva eller avyttra finansiella instrument som informationen rör genom handel på värdepappersmarknaden, eller att ändra eller återkalla en order avseende sådana finansiella instrument, ska dömas för insiderbrott.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag. I promemorians förslag används dock formuleringen ”med råd eller genom uppmaning söker anstifta eller föranleder någon annan”.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Ekobrottsmyndigheten* och *Åklagarmyndigheten* har i sak inget att invända mot förslaget men avstyrker användandet av lokutionen ”söker anstifta” och förordar i stället att den som har insiderinformation och som råder eller uppmanar någon annan att förvärva eller avyttra finansiella instrument som informationen rör genom handel på värdepappersmarknaden, eller genom att ändra eller återkalla en order avseende sådana finansiella instrument, ska dömas för insiderbrott. *Svenska Fond-*

handlareföreningen, med instämmande av *Svenska Bankföreningen*, anför att begreppet ”söker anstifta” är svårt att förstå och att ”rekommendera” kan ge en tydligare bild av vilken gärning som åsytas. *Energimarknadsinspektionen* tillstyrker förslaget och anför att det är lämpligt om även lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter bör ses över då lagstiftningarna om marknadsmissbruk på olika områden så långt det är möjligt bör innehålla likartade bestämmelser.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 3.1 i marknadsmissbruksdirektivet ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som krävs för att se till att insiderhandel, att rekommendera eller förmå en annan person att ägna sig åt insiderhandel som avses i punkterna 2–8 i artikel 3 utgör straffbara handlingar, åtminstone i allvarliga fall och när de begås med uppsåt. Av punkt 6 i samma artikel följer att det ska vara straffbart att förfoga över insiderinformation och på grundval av informationen rekommendera eller förmå en annan person att förvärva eller avyttra finansiella instrument, eller återkalla eller ändra en order avseende ett finansiellt instrument som informationen rör. Denna punkt har även en motsvarighet i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG (artikel 8.2).

Enligt lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden döms för insiderbrott den som har insiderinformation och som med råd eller genom uppmaning föranleder någon annan att förvärva eller avyttra finansiella instrument som informationen rör genom handel på värdepappersmarknaden, eller att ändra eller återkalla en order avseende sådana finansiella instrument (2 kap. 1 § första stycket 2).

Det kriminaliserade området i svensk rätt – såvitt här är i fråga – följer även av andra bestämmelser. Såväl anstiftan som medhjälp till insiderbrott är straffbart (23 kap. 4 § brottsbalken). Även försök till insiderbrott och försök eller förberedelse till grovt insiderbrott är kriminaliserat (2 kap. 7 § lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden och 23 kap. 1 § brottsbalken). Det kan också noteras att obehörigt röjande av insiderinformation är kriminaliserat (2 kap. 3 § lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden). Vidare kan den som i meddelande till allmänheten uppmanar eller eljest söker förleda till brottslig gärning, dömas för uppvigling (16 kap. 5 § brottsbalken).

Enligt marknadsmissbruksdirektivet ska insiderhandel, att rekommendera eller förmå en annan person att ägna sig åt insiderhandel utgöra straffbara handlingar åtminstone i allvarliga fall och när de begås med uppsåt (artikel 3). I den engelska språkversionen anges att ”insider dealing, recommending or inducing another person to engage in insider dealing” ska vara straffbart. Detta innebär att även rekommendationer att ägna sig åt insiderhandel som inte föranleder någon annan att ägna sig åt insiderhandel ska utgöra straffbara handlingar enligt direktivet, åtminstone i allvarliga fall och när de begås med uppsåt.

Det straffbara området i svensk rätt bör således även det omfatta situationen att någon rekommenderar annan att ägna sig åt insiderhandel, även om denna inte föranleder någon annan att ägna sig åt insiderhandel. Det

finns i dag andra exempel på kriminalisering av uppmaning till brottslig verksamhet. Ett exempel är uppvigling i brottsbalken (16 kap. 5 §). Det kan noteras att vissa fall av rekommendationer till en större krets att ägna sig åt insiderhandel kan omfattas av detta brott. Ett annat exempel på kriminalisering av uppmaning till brottslig verksamhet finns i lagen (2010:299) om straff för offentlig uppmaning, i form av rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet (3 §).

Direktivets förbud hänför sig till insiderbrottet och bör därför kopplas till insiderbrottet även i den svenska lagstiftningen (se artikel 3 i direktivet samt 2 kap. 1 och 3 §§ lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden). En justering bör därför göras i den nuvarande bestämmelsen om insiderbrott i lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden som i dag förbjuder den som har insiderinformation att med råd eller genom uppmaning föranleder någon annan att förvärva eller avyttra finansiella instrument som informationen rör genom handel på värdepappersmarknaden, eller att ändra eller återkalla en order avseende sådana finansiella instrument. (2 kap. 1 § 2).

Regeringen anser, i likhet med *Ekobrottsmyndigheten*, *Åklagarmyndigheten* och *Svenska Fondhandlareföreningen*, med instämmande av *Svenska Bankföreningen*, att bestämmelsen bör utformas något annorlunda än promemorians förslag. I linje med vad Ekobrottsmyndigheten anför bör bestämmelsen utformas så att även den som har insiderinformation och som ”råder eller uppmanar någon annan” att ägna sig åt insiderhandel, ska dömas för insiderbrott. En sådan utformning täcker även direktivets krav på att den som förmår annan att ägna sig åt insiderhandel ska dömas för insiderbrott. I likhet med promemorians förslag innebär en kriminalisering av råd eller uppmaning oavsett om rådet eller uppmaningen föranleder annan att ägna sig åt insiderhandel ett tidigareläggande av brottets fullbordan jämfört med nuvarande reglering.

Enligt gällande rätt döms inte till ansvar för insiderbrott om gärningen är ringa. Vissa fall av de ytterligare råd eller uppmaningar att ägna sig åt insiderhandel som nu är i fråga kommer således inte anses vara straffvärda nog för att vara straffbara. Det är dock endast allvarliga fall som kräver kriminalisering enligt marknadsmissbruksdirektivet.

För att fullt ut motsvara marknadsmissbruksdirektivets krav ska således även den som har insiderinformation och råder eller uppmanar någon annan att förvärva eller avyttra finansiella instrument som informationen rör genom handel på värdepappersmarknaden, eller att ändra eller återkalla en order avseende sådana finansiella instrument, dömas för insiderbrott.

Energimarknadsinspektionen anför att det är lämpligt om även lagen om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergi-produkter ses över då lagstiftningarna om marknadsmissbruk på olika områden så långt det är möjligt bör innehålla likartade bestämmelser. Regeringen konstaterar att den straffbestämmelse som rör insiderbrott i lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergi-produkter hänvisar till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 av den 25 oktober 2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi (3 §). EU-förordningen förbjuder personer som förfogar över insiderinformation om en grossist-energi-produkt att på grundval av sådan insiderinformation föreslå eller för-

må ("recommending or inducing" i den engelska språkversionen) någon annan person att förvärva eller avyttra grossistenergiprodukter som omfattas av informationen (artikel 3.1 c). Något krav på att agerandet även "föranleder" någon annan att ägna sig åt insiderhandel finns inte i EU-förordningen. Insiderbrottsbestämmelsen när det gäller handel med grossistenergiprodukter motsvarar således i det avseendet redan regeringens förslag i denna del och det finns därför inte skäl att göra någon översyn av den bestämmelsen.

5 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 mars 2020.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens förslag. I promemorian föreslås att lagändringarna ska träda i kraft den 1 februari 2020.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag: Marknadsmisbruksdirektivet har i Sverige genomförts i huvudsak genom lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden. Lagen trädde i den 1 februari 2017. De lagändringar som föreslås i denna proposition bör träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 mars 2020.

Lagändringarna innebär i vissa avseenden en utvidgning av det straffbara området. Enligt 5 § andra stycket lagen (1964:163) om införande av brottsbalken ska straff bestämmas efter den lag som gällde när gärningen företogs. Gäller annan lag när dom meddelas ska den lagen, enligt samma lagrum, tillämpas om den leder till frihet från straff eller till lindrigare straff. Bestämmelsen anses generellt tillämplig vid ändringar i strafflagstiftningen och innebär väsentligen att i valet mellan äldre och ny lag ska den lag väljas som för den tilltalade är minst ingripande. Någon övergångsbestämmelse med denna innebörd är därför inte nödvändig (jfr prop. 2016/17:22 s. 352).

6 Förslagets konsekvenser

6.1 Förslagets syfte och alternativa lösningar

I denna proposition föreslås ändringar i två bestämmelser i lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden. Efter dialog med Europeiska kommissionen krävs att Sverige inför bestämmelser i de relevanta avseendena för att tydliggöra genomförandet av marknadsmissbruksdirektivet. Det bedöms inte finnas några alternativa lösningar som

6.2 Kostnader och andra konsekvenser

Konsekvenser för företag och enskilda

Förslagen i denna proposition innebär dels ett utvidgat tillämpningsområde i fråga om vilka finansiella instrument som ska omfattas av lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden, dels att vissa rekommendationer att ägna sig åt insiderhandel kriminaliseras. För enskilda innebär detta att det kriminaliserade området utvidgas genom att vissa ytterligare finansiella instrument omfattas och att gärningar som i dag är straffria nu kriminaliseras. Ett svenskt regelverk som är fullt ut i enlighet med marknadsmissbruksdirektivet och dess genomförande i andra medlemsstater i EU ger aktörer mer likvärdiga förutsättningar i ett europeiskt perspektiv. Marknadsmissbruksdirektivet syftar till att säkerställa de finansiella marknadernas integritet och förbättra investerarens skydd på och förtroende för de marknaderna. Förslagen kan därför även ses som ett led i att ge goda förutsättningar för en välfungerande finansmarknad som tillmätts ett högt förtroende. Detta bidrar i sin tur till företags möjligheter till finansiering genom kapitalmarknaden.

Konsekvenser för Finansinspektionen, Ekobrottsmyndigheten, Sveriges Domstolar och andra myndigheter

Förslagen i denna proposition innebär att det ska införas bestämmelser om dels ett utökat tillämpningsområde i fråga om vilka finansiella instrument som omfattas av lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden, dels att vissa rekommendationer att ägna sig åt insiderhandel kriminaliseras. En utvidgning av det kriminaliserade området för marknadsmissbruk kan främst tänkas ha påverkan på Ekobrottsmyndigheten och därmed i förlängningen även allmän domstol, där Stockholms tingsrätt är särskilt forum.

Enligt gällande rätt ska Finansinspektionen ingripa mot den som har överträtt marknadsmissbruksförordningens förbud mot insiderhandel (5 kap. 1 § lagen [2016:1306] med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning). Detta sker genom ett sanktionsföreläggande som, om det inte godkänns och efter att Finansinspektionen väcker talan, prövas av Stockholms tingsrätt (5 kap. 19 och 21 §§ samma lag). De i detta lagstiftningsärende aktuella fallen av rekommendationer att ägna sig åt insiderhandel kan således i dag bli föremål för administrativ sanktion (se artiklarna 8.7 och 14 marknadsmissbruksförordningen samt 5 kap. 1 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning). Genom förslaget att straffbelägga dessa rekommendationer så kan sådana överträdelser även komma i fråga för åtal. Överträdelser som är ringa och gärningar som begås utan uppsåt är dock inte kriminaliserade utan hanteras fortsatt av Finansinspektionen. Det

följer av lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden att såväl Finansinspektionen som Ekobrottsmyndigheten kan komma att hantera misstänkta överträdelse av marknadsmissbruksregelverket och att dessa myndigheter ska samarbeta bl.a. i gränsdragningsfrågor. Även Finansinspektionen kan således beröras av förslagen i propositionen. Förslagen är dock begränsade. De finansiella instrument som nu föreslås omfattas utgör en begränsad del av handeln och rekommendationer att ägna sig åt insiderhandel är redan i dag kriminaliserade i stor utsträckning genom andra bestämmelser (se avsnitt 4.2). Det utvidgade straffbara området kan mot denna bakgrund inte förväntas medföra någon direkt ökning av antalet mål varken hos Ekobrottsmyndigheten eller domstol. Inte heller Finansinspektionen kan förväntas belastas i någon särskild utsträckning. Förändringarna förväntas därför inte medföra några närmare kostnader för berörda myndigheter. De kostnader som kan uppkomma för Finansinspektionen, Ekobrottsmyndigheten, Sveriges Domstolar eller andra myndigheter med anledning av förslagen i denna proposition ska därför hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Offentligfinansiella effekter

Förslagen har inga offentligfinansiella effekter.

Ikraftträdande och speciella informationsinsatser

Ändringarna bör genomföras så snart som möjligt. Några särskilda hänsyn behöver i övrigt inte tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och det föreligger inget behov av speciella informationsinsatser.

7 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden

1 kap.

2 § Bestämmelserna i denna lag tillämpas på

1. finansiella instrument som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en MTF-plattform eller för vilka en ansökan om upptagande till sådan handel har lämnats in,
2. finansiella instrument som handlas på en MTF-plattform eller en OTF-plattform, och
3. finansiella instrument vilkas värde är beroende av *eller inverkar på* ett sådant finansiellt instrument som avses i 1 eller 2.

Bestämmelserna i denna lag tillämpas även på ageranden, inklusive bud, vid auktionering på en auktionsplattform av utsläppsätter eller andra produkter baserade på utsläppsätter i enlighet med auktioneringsförordningen. Det som anges i denna lag om order gäller även bud i en auktion enligt auktioneringsförordningen.

Paragrafen innehåller en uppräknning av vilka finansiella instrument som omfattas av lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

Paragrafen genomför artikel 1.2 första stycket a, b, c och d i marknadsmissbruksdirektivet.

Ändringen i *första stycket 3* innebär att även finansiella instrument vilkas värde inverkar på sådana instrument som avses i punkt 1 eller 2 omfattas av tillämpningsområdet. Det kan t.ex. röra sig om s.k. CFD-handel, ”contract for difference”, en handel i finansiella instrument som i vissa fall inverkar på värdet av ett finansiellt instrument för vilket en ansökan om upptagande till handel på en reglerad marknad lämnats in. I bestämmelsen görs även en språklig justering.

2 kap.

1 § För insiderbrott döms

1. den som har insiderinformation och som för egen eller någon annans räkning förvärvar eller avyttrar finansiella instrument som informationen rör genom handel på värdepappersmarknaden, eller ändrar eller återkallar en order avseende sådana finansiella instrument,

2. den som har insiderinformation och som råder eller uppmanar någon annan att förvärva eller avyttra finansiella instrument som informationen rör genom handel på värdepappersmarknaden, eller att ändra eller återkalla en order avseende sådana finansiella instrument, eller

3. den som följer ett sådant råd eller en sådan uppmaning som avses i 2 genom att förfara på det sätt som anges i 1, om rådet eller uppmaningen grundar sig på insiderinformation.

Straffet är fängelse i högst två år.

Om brott som avses i första stycket med hänsyn till gärningsmannens ställning, den vinning för gärningsmannen som brottet medfört eller övriga omständigheter är grovt, döms för grovt insiderbrott till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Om gärningen är ringa döms det inte till ansvar.

Paragrafen innehåller straffbestämmelser om insiderbrott. Den ska läsas tillsammans med 2 § som innehåller undantag för legitima beteenden. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen genomför artikel 3.1–3.7 och delvis artikel 7.2 i marknadsmissbruksdirektivet.

Ändringen i *första stycket 2* innebär att även den som råder eller uppmanar någon annan att ägna sig åt insiderhandel döms för insiderbrott. Det krävs således inte att rådet eller uppmaningen föranleder någon annan att ägna sig åt ett förbjudet agerande utan förbudet träffar redan lämnandet av ett råd eller en uppmaning i sig. En ytterligare förutsättning för ansvar är att den som ger rådet eller uppmaningen själv har insiderinformation. Det krävs uppsåt i förhållande till samtliga brottsrekvisit.

Frågor om konkurrens mellan insiderbrott och andra brott får avgöras i varje enskilt fall utifrån sedvanliga regler om brottskonkurrens (se NJA 2013 s. 397 p. 16).

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV NR 2014/57/EU
av den 16 april 2014
om straffrättsliga påföljder för marknadsmissbruk (marknadsmissbruksdirektiv)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 83.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska centralbankens yttrande ⁽¹⁾,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) För en integrerad och effektiv finansmarknad samt ökat förtroende hos investerarna krävs marknadsintegritet. Att värdepappersmarknaderna fungerar väl och att allmänheten har förtroende för dem är förutsättningar för ekonomisk tillväxt och välbild. Marknadsmissbruk skadar finansmarknadernas integritet och allmänhetens förtroende för värdepapper, derivatinstrument och referensvärden.
- (2) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG ⁽⁴⁾ fullbordar och uppdaterar unionens rättsliga ram för att skydda marknadens integritet. Det innehåller också krav på att medlemsstaterna ska se till att behöriga myndigheter har befogenhet att upptäcka och undersöka marknadsmissbruk. Utan att det påverkar medlemsstaternas rätt att utfärda straffrättsliga påföljder krävs vidare i direktiv 2003/6/EG att medlemsstaterna ska se till att lämpliga administrativa åtgärder eller administrativa sanktioner kan vidtas gentemot personer som överträtt de nationella regler som genomför detta direktiv.
- (3) I rapporten av den 25 februari 2009 från högnivågruppen för finansiell tillsyn i EU, med Jacques de Larosière som ordförande (nedan kallad *Larosièregruppen*) rekommenderas att ett sunt ramverk för tillsyn och uppförandekrav för den finansiella sektorn måste bygga på ett starkt tillsyns- och sanktionssystem. Larosièregruppen anser därför att tillsynsmyndigheter måste ha tillräckliga befogenheter att agera och att de bör kunna förlita sig på rättvisa, starka och avskräckande sanktionssystem mot alla typer av finansiella brott och att sanktioner måste kunna verkställas på ett effektivt sätt för att bevara marknadsintegriteten. Larosièregruppen avslutar med att fastställa att medlemsstaternas sanktionssystem allmänt sett är svaga och heterogena.

⁽¹⁾ EUT C 161, 7.6.2012, s. 3.

⁽²⁾ EUT C 181, 21.6.2012, s. 64.

⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 4 februari 2014 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 14 april 2014.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG av den 28 januari 2003 om insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan (marknadsmissbruk) (EUT L 96, 12.4.2003, s. 16).

- (4) Att efterlevnaden kan kontrolleras på ett effektivt sätt är en förutsättning för ett välfungerande rättsligt ramverk i förhållande till marknadsmissbruk. En utvärdering av de nationella systemen för administrativa sanktioner enligt direktiv 2003/6/EG visade att vissa nationella behöriga myndigheter saknade tillräckliga befogenheter för att kunna vidta lämpliga sanktioner gentemot marknadsmissbruk. Framför allt har inte samtliga medlemsstater föreskrivit om administrativa sanktionsavgifter för insiderhandel och marknadsmissbruk, och när sådana funnits har de varierat kraftigt mellan medlemsstaterna. Därför behövs en ny lagstiftningsakt för att säkerställa gemensamma minimi-bestämmelser i hela unionen.
- (5) Att medlemsstater infört administrativa sanktioner har hittills inte varit tillräckligt för att se till att reglerna om förhinderande och bekämpande av marknadsmissbruk efterlevs.
- (6) Det är mycket viktigt att efterlevnaden av reglerna om marknadsmissbruk förbättras genom straffrättsliga påföljder som återspeglar en starkare form av avståndstagande jämfört med administrativa sanktioner. Genom att kriminalisera åtminstone de allvarligaste formerna av marknadsmissbruk sätts en tydlig gräns för olika slags beteenden som anses vara särskilt oacceptabla och en signal skickas till allmänheten och potentiella lagöverträdare att behöriga myndigheter tar sådant beteende på största allvar.
- (7) Vissa medlemsstater har inte infört straffrättsliga påföljder för vissa typer av allvarliga överträdelser av nationell rätt vid genomförande av direktiv 2003/6/EG. Skillnader hos medlemsstater gör att villkoren för den inre marknaden skiljer sig åt och kan utgöra incitament att utöva marknadsmissbruk i medlemsstater där det saknas straffrättsliga påföljder för de typerna av överträdelser. Hittills har det inte funnits någon gemensam åsikt i unionen om hur sådana allvarliga överträdelser av reglerna om marknadsmissbruk ska definieras. Därför bör det fastställas minimiregler avseende straffbara handlingar begångna av fysiska personer, för fastställande av juridiska personers ansvar samt av relevanta påföljder. Gemensamma minimiregler skulle också göra det möjligt att inom och mellan medlemsstaterna använda effektivare utredningsmetoder och att samarbeta mer effektivt. Mot bakgrund av finanskrisen står det klart att marknadsmanipulation kännbart kan skada flera miljoner människors liv. Liborskandalen, som handlade om ett allvarligt fall av referensvärdesmanipulation, visade att relevanta problem och kryphål kraftigt påverkar marknadsförtroende och kan leda till betydande förluster för investerare och snedvridningar av den reala ekonomin. Avsaknaden av gemensamma system för straffrättsliga påföljder i unionen ger förövare av marknadsmissbruk möjlighet att utnyttja mindre stränga system i vissa medlemsstater. Införandet av straffrättsliga påföljder för marknadsmissbruk kommer att få en större avskräckande effekt på potentiella lagöverträdare.
- (8) Att samtliga medlemsstater inför straffrättsliga påföljder åtminstone i fråga om allvarliga fall av marknadsmissbruk är därför nödvändigt för att säkerställa att unionens politik på området för bekämpning av marknadsmissbruk blir effektivt genomförd.
- (9) För att anpassa tillämpningsområdet för detta direktiv till tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014⁽¹⁾ bör undantag från detta direktiv göras för handel med egna aktier i stabiliserings- och återköpsprogram, handel med värdepapper eller därtill relaterade instrument för stabilisering av värdepapper, transaktioner, handelsorder eller beteenden i penning- eller växelkurspolitiska syften eller inom ramen för förvaltning av offentlig skuld, verksamhet som rör utsläppsrätter som del av unionens klimatpolitik samt verksamhet i samband med unionens gemensamma jordbrukspolitik och unionens gemensamma fiskeripolitik.
- (10) Medlemsstaterna bör vara skyldiga att föreskriva att åtminstone allvarliga fall av insiderhandel, marknadsmanipulation och olagligt röjande av insiderinformation utgör straffbara handlingar när de begås med uppsåt.
- (11) Vid tillämpningen av detta direktiv bör insiderhandel och olagligt röjande av insiderinformation betraktas som allvarliga i fall som har stor inverkan på marknadsintegritet, där de faktiska eller potentiella vinster som gjorts eller de förluster som undvikits är stora, där omfattningen av skadorna för marknaden är hög eller det sammanlagda värdet av de finansiella instrument det handlas med är högt. Andra omständigheter som kan beaktas är när ett brott har begåtts inom ramen för en kriminell organisation eller när personen i fråga tidigare har begått liknande brott.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordningen) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG (se sidan 1 i detta nummer av EUT).

- (12) Vid tillämpningen av detta direktiv bör marknadsmanipulation betraktas som allvarlig i fall som har stor inverkan på marknadsintegritet, när de faktiska eller potentiella vinster som gjorts eller de förluster som undvikits är stora, när omfattningen av skadorna för marknaden är stor eller förändringen av värdet av finansiella instrument eller spotavtal avseende råvaror är hög eller när värdet av de medel som ursprungligen använts är högt eller när manipulationen genomförs av en person som är anställd eller arbetar inom den finansiella sektorn eller i en tillsynsmyndighet.
- (13) Med tanke på de negativa följderna av försök till insiderhandel och försök till marknadsmanipulation på de finansiella marknadernas integritet och på investerarnas förtroende för de marknaderna, bör även de straffbeläggas.
- (14) Genom detta direktiv bör medlemsstaterna vara skyldiga att i sin nationella rätt fastställa straffrättsliga påföljder för insiderhandel, marknadsmanipulation och olagligt röjande av insiderinformation som detta direktiv är tillämpligt på. Detta direktiv bör inte leda till skyldigheter beträffande tillämpningen i enskilda fall av sådana påföljder eller av något annat befintligt system för övervakning av att lagarna efterlevs.
- (15) Detta direktiv bör också ålägga medlemsstaterna att se till att även anstiften och medhjälp till straffbara handlingar är straffbara.
- (16) För att påföljderna för de brott som avses i detta direktiv ska vara effektiva och avskräckande bör det i detta direktiv fastställas en lägsta nivå för det maximala fängelsestraffet.
- (17) Detta direktiv bör tillämpas med beaktande av det rättsliga ramverket fastställt i förordning (EU) nr 596/2014 och dess genomförandeåtgärder.
- (18) För att säkerställa ett effektivt genomförande av den europeiska politiken för att säkerställa de finansiella marknadernas integritet som fastställs i förordning (EU) nr 596/2014, bör medlemsstaterna utvidga ansvaret för de brott som avses i detta direktiv till juridiska personer genom påförande av straffrättsliga påföljder eller icke straffrättsliga sanktioner eller andra åtgärder som är effektiva, proportionella och avskräckande, t.ex. de som föreskrivs i förordning (EU) nr 596/2014. Sådana sanktioner eller andra åtgärder får inkludera offentliggörande av slutgiltiga beslut om sanktioner, inklusive den ansvariga juridiska personens identitet, samtidigt som hänsyn tas till grundläggande rättigheter, proportionalitetsprincipen samt riskerna för finansmarknadernas stabilitet och pågående utredningar. När det är lämpligt och när nationell rätt föreskriver straffrättsligt ansvar för juridiska personer bör medlemsstaterna utvidga sådant straffrättsligt ansvar i enlighet med nationell rätt, till de brott som avses i detta direktiv. Detta direktiv hindrar inte medlemsstaterna att offentliggöra slutgiltiga beslut om ansvarighet eller sanktioner.
- (19) Medlemsstaterna bör vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att de brottsbekämpande och rättsvårdande myndigheterna och andra behöriga myndigheter med ansvar för utredning och lagföring av de brott som avses i detta direktiv har möjlighet att utnyttja effektiva utredningsverktyg. Med beaktande av bland annat proportionalitetsprincipen bör användningen av sådana verktyg i enlighet med nationell rätt stå i proportion till arten av och allvaret i de brott som är under utredning.
- (20) Eftersom detta direktiv fastställer minimiregler, står det medlemsstaterna fritt att anta eller behålla strängare straffrättsregler mot marknadsmissbruk.
- (21) Medlemsstaterna får t.ex. föreskriva att marknadsmanipulation som sker av vårdslöshet eller grov vårdslöshet utgör brott.
- (22) Skyldigheterna i detta direktiv att föreskriva sanktioner för fysiska personer och juridiska personer i sin nationella rätt undantar inte medlemsstaterna från skyldigheten att i nationell rätt föreskriva administrativa sanktioner och andra åtgärder för överträdelse som fastställs i förordning (EU) nr 596/2014, såvida medlemsstaterna inte har beslutat att i enlighet med förordning (EU) nr 596/2014 föreskriva endast straffrättsliga påföljder för sådana överträdelse i sin nationella rätt.

- (23) Tillämpningsområdet för detta direktiv fastställs på ett sådant sätt att det kompletterar och säkerställer ett effektivt genomförande av bestämmelserna i förordning (EU) nr 596/2014. Enligt detta direktiv bör straffrättsliga påföljder utdömas när brott begås med uppsåt och åtminstone i allvarliga fall, däremot krävs det inte att uppsåt kan bevisas eller att överträdelsen betecknas som allvarlig för att påföra sanktioner för överträdelse mot förordning (EU) nr 596/2014. När medlemsstaterna tillämpar den nationella rätt som införlivar detta direktiv bör de se till att utdömandet av straffrättsliga påföljder för brott i enlighet med detta direktiv och av administrativa sanktioner i enlighet med förordning (EU) nr 596/2014 inte leder till att principen om *ne bis in idem* åsidosätts.
- (24) Utan att det påverkar tillämpningen av allmänna regler i nationell straffrätt avseende tillämpning och genomförande av domar i enlighet med de konkreta omständigheterna i varje enskilt fall, bör utdömandet av påföljder vara proportionellt, ta hänsyn till den vinning som uppnåtts eller de förluster som undvikits av personer som har ställts till svars, liksom till den skada som brottet har åsamkat andra personer och, i förekommande fall, marknadernas funktion eller ekonomin i vidare mening.
- (25) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att se till att det finns straffrättsliga påföljder för åtminstone allvarliga fall av marknadsmissbruk inom unionen, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning eller verkningar kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (26) Allt mer omfattande gränsöverskridande verksamhet kräver effektivt samarbete mellan de nationella myndigheter som är ansvariga för utredning och lagföring av marknadsmissbruksfall. De nationella myndigheternas organisation och behörighet i de olika medlemsstaterna bör inte hindra deras samarbete.
- (27) Detta direktiv respekterar de grundläggande rättigheter och principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad *stadgan*) såsom de erkänns i EU-fördraget. Direktivet bör i synnerhet tillämpas med respekt för rätten till skydd av personuppgifter (artikel 8), yttrande- och informationsfriheten (artikel 11), näringsfriheten (artikel 16), rätten till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol (artikel 47), presumtion för oskuld och rätten till försvar (artikel 48), principerna om laglighet och proportionalitet i fråga om brott och straff (artikel 49) och rätten att inte bli dömd eller straffad två gånger för samma brott (artikel 50).
- (28) Vid genomförandet av detta direktiv bör medlemsstaterna säkerställa de misstänkta eller tilltalade personernas processuella rättigheter vid straffrättsliga förfaranden. Medlemsstaternas skyldigheter enligt detta direktiv påverkar inte deras skyldigheter enligt unionsrätten om processuella rättigheter vid straffrättsliga förfaranden. Ingenting i detta direktiv syftar till att begränsa tryckfriheten eller yttrandefriheten i medierna i den utsträckning de är garanterade i unionen och medlemsstaterna, särskilt enligt artikel 11 i stadgan och andra relevanta bestämmelser. Detta bör betonas särskilt när det gäller röjande av insiderinformation i enlighet med bestämmelserna om sådant röjande i detta direktiv.
- (29) Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till EU-fördraget och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), kommer Förenade kungariket inte att delta i antagandet av detta direktiv, som därför inte är bindande för eller tillämpligt på Förenade kungariket.
- (30) I enlighet med artiklarna 1, 2, 3 och 4 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, har Irland meddelat att det önskar delta i antagandet och tillämpningen av detta direktiv.
- (31) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av detta direktiv, som därför inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark.

(32) Europeiska datatillsynsmannen har avgett ett yttrande den 10 februari 2012 ⁽¹⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

1. I detta direktiv fastställs minimiregler för straffrättsliga påföljder för insiderhandel, olagligt röjande av insiderinformation och marknadsmanipulation för att säkerställa de finansiella marknadernas integritet i unionen och förbättra investerarens skydd på och förtroende för de marknaderna.

2. Detta direktiv ska tillämpas på följande:

- a) Finansiella instrument som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller för vilka en ansökan om upptagande till handel har lämnats in.
- b) Finansiella instrument med vilka handel bedrivs på en multilateral handelsplattform (MTF-plattform), som är upptagna till handel på en MTF-plattform eller för vilka en ansökan om upptagande till handel på en MTF-plattform har lämnats in.
- c) Finansiella instrument som handlas på en organiserad handelsplattform (OTF-plattform).
- d) Finansiella instrument som inte omfattas av led a, b, eller c och vilkas pris eller värde beror av eller inverkar på priset eller värdet av ett finansiellt instrument som avses i de leden, inklusive, men inte begränsat till, creditswappar och CFD-kontrakt.

Detta direktiv gäller också beteenden eller transaktioner, inklusive bud vid auktionering på en reglerad marknad som är auktoriserad som auktionsplattform för utsläppsrätter eller andra auktionerade produkter baserade på sådana utsläppsrätter inbegripet när auktionerade produkter inte är finansiella instrument enligt kommissionens förordning (EU) nr 1031/2010 ⁽²⁾. Utan att det påverkar tillämpningen av eventuella särskilda bestämmelser avseende bud som lämnas i samband med en auktion, ska alla bestämmelser i detta direktiv som avser handelsorder tillämpas på sådana bud.

3. Detta direktiv ska inte tillämpas på följande:

- a) Handel med egna aktier i återköpsprogram, om sådan handel utförs i enlighet med artikel 5.1, 5.2 och 5.3 i förordning (EU) nr 596/2014.
- b) Handel med värdepapper eller därtill relaterade instrument som avses i artikel 3.2 a och b i förordning (EU) nr 596/2014 för stabilisering av värdepapper, om sådan handel utförs i enlighet med artikel 5.4 och 5.5 i den förordningen.
- c) Transaktioner, handelsorder eller beteenden utförda i penning- eller växelkurspolitiska syften eller inom ramen för förvaltning av offentlig skuld i enlighet med artikel 6.1 i förordning (EU) nr 596/2014, transaktioner, handelsorder eller beteenden i enlighet med artikel 6.2 i den förordningen, verksamhet i samband med unionens klimatpolitik i enlighet med artikel 6.3 i den förordningen, eller verksamhet i samband med unionens gemensamma jordbrukspolitik eller unionens gemensamma fiskeripolitik i enlighet med artikel 6.4 i den förordningen.

4. Artikel 5 är även tillämplig på följande:

- a) Spotavtal avseende råvaror som inte är grossistenergiprodukter, där transaktionen, handelsordern eller beteendet påverkar priset på eller värdet av ett finansiellt instrument som avses i punkt 2 i denna artikel.

⁽¹⁾ EUT C 177, 20.6.2012, s. 1.

⁽²⁾ Kommissionens förordning (EU) nr 1031/2010 av den 12 november 2010 om tidsschema, administration och andra aspekter av auktionering av utsläppsrätter för växthusgaser i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen (EUT L 302, 18.11.2010, s. 1).

- b) Finansiella instrument, inklusive derivatkontrakt eller derivatinstrument för överföring av kreditrisker, där transaktionen, handelsordern, budet eller beteendet påverkar priset eller värdet på ett spotavtal avseende råvaror där priset eller värdet beror på priset eller värdet på de finansiella instrumenten.
- c) Beteenden i förhållande till referensvärden.
5. Detta direktiv gäller alla transaktioner, handelsorder eller beteenden avseende alla finansiella instrument som avses i punkterna 2 och 4, oavsett om transaktionen, handelsordern eller beteendet äger rum på en handelsplats eller inte.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. *finansiellt instrument*: ett finansiellt instrument enligt definitionen i artikel 4.1.15 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU ⁽¹⁾.
2. *spotavtal avseende råvaror*: varje kontrakt avseende råvaror enligt definitionen i artikel 3.1.15 i förordning (EU) nr 596/2014.
3. *återköpsprogram*: handel med egna aktier i enlighet med artiklarna 21–27 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/30/EU ⁽²⁾.
4. *insiderinformation*: information i den mening som avses i artikel 7.1–7.4 i förordning (EU) nr 596/2014.
5. *utsläppsrätt*: en utsläppsrätt som den beskrivs i bilaga I avsnitt C punkt 11 till direktiv 2014/65/EU.
6. *referensvärde*: ett referensvärde enligt definitionen i artikel 3.1.29 i förordning (EU) nr 596/2014.
7. *godtagen marknadspraxis*: särskild marknadspraxis som godtas av den behöriga myndigheten i en medlemsstat i enlighet med artikel 13 i förordning (EU) nr 596/2014.
8. *stabilisering*: stabilisering enligt definitionen i artikel 3.2 d i förordning (EU) nr 596/2014.
9. *en reglerad marknad*: reglerad marknad enligt definitionen i artikel 4.1.21 i direktiv 2014/65/EU.
10. *multilateral handelsplattform (MTF-plattform)*: en multilateral handelsplattform enligt definitionen i artikel 4.1.22 i direktiv 2014/65/EU.
11. *organiserad handelsplattform (OTF-plattform)*: en organiserad handelsplattform enligt definitionen i artikel 4.1.23 i direktiv 2014/65/EU.
12. *handelsplats*: en handelsplats enligt definitionen i artikel 4.1.24 i direktiv 2014/65/EU.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2011/61/EU och av direktiv 2002/92/EG (se sidan 349 i detta nummer av EUT).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/30/EU av den 25 oktober 2012 om samordning av de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 54 andra stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen när det gäller att bilda ett aktiebolag samt att bevara och ändra dettas kapital, i syfte att göra skyddsåtgärderna likvärdiga (EUT L 315, 14.11.2012, s. 74).

13. *grossistenergiprodukt*: en grossistenergiprodukt enligt definitionen i artikel 2.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 ⁽¹⁾.
14. *emittent*: en emittent enligt definitionen i artikel 3.1.21 i förordning (EU) nr 596/2014.

Artikel 3

Insiderhandel samt att rekommendera eller förmå en annan person att ägna sig åt insiderhandel

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att se till att insiderhandel, att rekommendera eller förmå en annan person att ägna sig åt insiderhandel som avses i punkterna 2–8 utgör straffbara handlingar, åtminstone i allvarliga fall och när de begås med uppsåt.
2. I detta direktiv anses insiderhandel föreligga när en person som förfogar över insiderinformation direkt eller indirekt utnyttjar denna för att, för egen eller annans räkning, förvärva eller avyttra finansiella instrument som den informationen gäller.
3. Denna artikel är tillämplig på varje person som förfogar över insiderinformation till följd av att den personen
- a) är medlem av emittentens administrations-, lednings- eller kontrollorgan, eller av administrations-, lednings- eller kontrollorgan för deltagare på marknaden för utsläppshandel,
 - b) har aktieinnehav i emittenten eller i deltagare på marknaden för utsläppshandel,
 - c) har tillgång till informationen genom fullgörandet av tjänst, verksamhet eller äligganden, eller
 - d) är inblandad i kriminell verksamhet.

Denna artikel är även tillämplig på varje person som har erhållit insiderinformation under andra omständigheter än vad som nämns i första stycket, om denna person inser att det rör sig om insiderinformation.

4. Att utnyttja insiderinformation genom att återkalla eller ändra en handelsorder som avser ett finansiellt instrument som informationen rör, när handelsordern lades innan personen fick tillgång till insiderinformationen, ska också anses vara insiderhandel.
5. När det gäller auktioner för utsläppsätter eller andra auktionerade produkter baserade på utsläppsätter som hålls enligt förordning (EU) nr 1031/2010 ska utnyttjandet av insiderinformation enligt punkt 4 i denna artikel också inbegripa en persons läggande, ändring eller tillbakadragande av ett bud för egen eller annans räkning.
6. Att rekommendera eller förmå en annan person att ägna sig åt insiderhandel är vid tillämpningen av detta direktiv en situation som uppstår när en person förfogar över insiderinformation och
- a) rekommenderar, på grundval av den informationen, en annan person att förvärva eller avyttra finansiella instrument som den informationen rör, eller förmår denna person att göra ett sådant förvärv eller en sådan avyttring, eller
 - b) rekommenderar, på grundval av den informationen, en annan person att återkalla eller ändra en handelsorder avseende ett finansiellt instrument som den informationen rör, eller förmår denna person att göra en sådan återkallelse eller en sådan ändring.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 av 25 oktober 2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi (EUT L 326, 8.12.2011, s. 1).

7. Utnyttjandet av de rekommendationer eller de uppmaningar som avses i punkt 6 utgör insiderhandel när den person som utnyttjar rekommendationen eller uppmaningen inser att det bygger på insiderinformation.

8. Vid tillämpningen av denna artikel ska det inte bedömas utifrån enbart det faktum att en person förfogar eller har förfogat över insiderinformation som så att den personen utnyttjat den informationen och därmed har ägnat sig åt insiderhandel vid förvärv eller avyttring om personens beteende kan anses utgöra legitimt beteende enligt artikel 9 i förordning (EU) nr 596/2014.

Artikel 4

Olagligt röjande av insiderinformation

1. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att olagligt röjande av insiderinformation som avses i punkt 2–5 straffbeläggs, åtminstone i allvarliga fall och när det begås med uppsåt.

2. Vid tillämpning av detta direktiv uppstår olagligt röjande av insiderinformation när en person som förfogar över insiderinformation och röjer denna information för en annan person, utom då röjandet sker som ett normalt led i fullgörandet av tjänst, verksamhet eller åligganden, inklusive då röjandet kan anses utgöra marknadssondering som utförts i enlighet med artikel 11.1–11.8 i förordning (EU) nr 596/2014.

3. Denna artikel gäller varje person i de situationer eller omständigheter som avses i artikel 3.3.

4. Vid tillämpningen av detta direktiv ska vidarebefordran av rekommendationer eller uppmaningar som avses i artikel 3.6, utgöra olagligt röjande av insiderinformation enligt denna artikel, när den person som vidarebefordrar rekommendationen eller uppmaningen inser att den bygger på insiderinformation.

5. Denna artikel ska tillämpas i enlighet med behovet av att skydda tryck- och yttrandefriheten.

Artikel 5

Marknadsmanipulation

1. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att se till att marknadsmanipulation som avses i punkt 2 utgör en straffbar handling, åtminstone i allvarliga fall och när den begås med uppsåt.

2. Med marknadsmanipulation avses i detta direktiv följande aktiviteter:

a) Att inleda en transaktion, lägga en handelsorder eller något annat beteende som

i) ger falska eller vilseledande signaler i fråga om tillgång, efterfrågan eller pris på ett finansiellt instrument eller ett därtill relaterat spotavtal avseende råvaror,

ii) läser fast priset på ett eller flera finansiella instrument eller ett därtill relaterat spotavtal avseende råvaror på en onormal eller konstlad nivå,

såvida inte den person som inledde transaktionen eller lade handelsordern hade legitima skäl att göra detta och den transaktionen eller handelsordern stämmer överens med godtagen marknadspraxis på den berörda handelsplatsen.

b) Att inleda en transaktion, lägga en handelsorder eller någon annan aktivitet eller beteende som påverkar priset på ett eller flera finansiella instrument eller ett därtill relaterat spotavtal avseende råvaror, där falska förespeglingar eller andra slag av vilseledande eller manipulationer utnyttjas.

- c) Att sprida information via medier, inklusive internet, eller via andra kanaler, som ger falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på finansiella instrument eller därtill relaterade spotavtal avseende råvaror, eller låser fast priset på ett eller flera finansiella instrument eller därtill relaterade spotavtal avseende råvaror på en onormal eller konstlad nivå, i de fall personerna som spritt informationen erhåller fördelar eller vinning för egen eller för annans räkning genom att sprida informationen i fråga.
- d) Att sprida falska eller vilseledande uppgifter, tillhandahålla oriktiga eller vilseledande ingångsvärden eller varje annat beteende som manipulerar beräkningen av ett referensvärde.

Artikel 6

Anstiften, medhjälp och försök

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs så att anstiften och medhjälp till de överträdelser som avses i artiklarna 3.2–3.5 och 4 och 5 straffbeläggs.
2. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs så att försök att begå något av de överträdelser som avses i artiklarna 3.2–3.5 och 3.7 samt 5 straffbeläggs.
3. Artikel 3.8 ska tillämpas med nödvändiga anpassningar.

Artikel 7

Straffrättsliga påföljder för fysiska personer

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att se till att de överträdelser som avses i artiklarna 3–6 är belagda med effektiva, proportionerliga och avskräckande straffrättsliga påföljder.
2. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att se till att de brott som avses i artiklarna 3 och 5 är belagda med ett maximistraff på minst fyra års fängelse.
3. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att se till att de brott som avses i artikel 4 är belagda med ett maximistraff på minst två års fängelse.

Artikel 8

Juridiska personers ansvar

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att juridiska personer kan hållas ansvariga för brott som avses i artiklarna 3–6 och som begåtts till förmån för dem av en person som agerat antingen enskilt eller som en del av den juridiska personens organisation och som har en ledande ställning inom den juridiska personen, grundad på
 - a) befogenhet att företräda den juridiska personen,
 - b) befogenhet att fatta beslut på den juridiska personens vägnar, eller
 - c) befogenhet att utöva kontroll inom den juridiska personen.
2. Medlemsstaterna ska också se till att juridiska personer kan hållas ansvariga när brister i övervakning eller kontroll som ska utföras av en sådan person som avses i punkt 1 har gjort det möjligt för en person som är underställd den juridiska personen att till dennes förmån begå en överträdelse som avses i artiklarna 3–6.
3. Juridiska personers ansvar enligt punkterna 1 och 2 ska inte utesluta lagföring av fysiska personer som begår, anstiftar eller medverkar till de brott som avses i artiklarna 3–6.

Artikel 9

Sanktioner för juridiska personer

Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att en juridisk person som har ställts till svars enligt artikel 8 kan bli föremål för effektiva, proportionerliga och avskräckande sanktioner, som ska innefatta bötesstraff eller administrativa avgifter och får innefatta andra sanktioner, till exempel

- a) förlust av rätt till offentliga förmåner eller stöd,
- b) tillfälligt eller permanent näringsförbud,
- c) rättslig övervakning,
- d) rättsligt beslut om upplösning av verksamheten,
- e) tillfällig eller permanent stängning av inrättningar som har använts för att begå brottet.

Artikel 10

Behörighet

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att fastställa sin juridiska behörighet när det gäller de brott som avses i artiklarna 3–6 när brottet har begåtts

- a) helt eller delvis på deras territorium, eller
- b) av en medborgare i den berörda medlemsstaten, åtminstone i sådana fall där gärningen utgör ett brott på den plats där den begicks.

2. En medlemsstat ska underrätta kommissionen om den beslutar att fastställa ytterligare behörighet över de brott som avses i artiklarna 3–6, vilka har begåtts utanför dess territorium, när

- a) gärningsmannen har sin hemvist på dess territorium, eller
- b) brottet har begåtts till förmån för en juridisk person som är etablerad på dess territorium.

Artikel 11

Utbildning

Utan att det påverkar rättsväsendets oberoende eller olikheter i det sätt på vilket rättsväsendet är organiserat inom unionen ska medlemsstaterna begära att de ansvariga för utbildningen av domare, åklagare, poliser, övrig personal på rättsliga myndigheter och personal på de behöriga myndigheterna som arbetar med straffrättsliga förfaranden och utredningar, tillhandahåller lämplig utbildning för att tillgodose syftena med detta direktiv.

Artikel 12

Rapport

Senast den 4 juli 2018 ska kommissionen rapportera till Europaparlamentet och rådet om hur direktivet fungerar och, om nödvändigt, om behovet av att ändra det, inklusive när det gäller tolkningen av allvarliga fall enligt artiklarna 3.1, 4.1 och 5.1, nivån på de sanktioner som medlemsstaterna har infört samt i vilken utsträckning de frivilliga delarna av detta direktiv har antagits.

Kommissionens rapport ska, om det är lämpligt, åtföljas av ett lagstiftningsförslag.

Artikel 13

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska senast den 3 juli 2016 anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska till kommissionen genast överlämna texten till dessa bestämmelser.

De ska tillämpa de åtgärderna från och med den 3 juli 2016 och med förbehåll för ikraftträdandet av förordning (EU) nr 596/2014.

När en medlemsstat antar dessa åtgärder ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 14

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 15

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdat i Strasbourg den 16 april 2014.

På Europaparlamentets vägnar
M. SCHULZ
Ordförande

På rådets vägnar
D. KOURKOULAS
Ordförande

Sammanfattning av promemorian Några frågor om straff för marknadsmissbruk

Prop. 2019/20:45
Bilaga 2

Promemorian innehåller förslag till ändringar i lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden, dels i fråga om vilka finansiella instrument som omfattas av lagen, dels i fråga om en utvidgning av insiderbrottet till att omfatta vissa ytterligare fall av råd och uppmaningar. Lagändringarna föreslås med anledning av att Europeiska kommissionen har ifrågasatt om två artiklar i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/57/EU av den 16 april 2014 om straffrättsliga påföljder för marknadsmissbruk (marknadsmissbruksdirektiv), fullt ut genomförts i svensk rätt.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 februari 2020.

Lagförslag i promemorian Några frågor om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden

Häriigenom föreskrivs¹ att 1 kap. 2 § och 2 kap. 1 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §²

Bestämmelserna i denna lag tillämpas på

1. finansiella instrument som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en MTF-plattform eller för vilka en ansökan om upptagande till sådan handel har lämnats in,

2. finansiella instrument som handlas på en MTF-plattform eller en OTF-plattform, och

3. finansiella instrument vilkas värde är beroende av ett sådant finansiellt instrument som avses i 1 eller 2.

3. finansiella instrument vilkas värde är beroende av *eller inverkar på* ett sådant finansiellt instrument som avses i 1 eller 2.

Bestämmelserna i denna lag tillämpas även på ageranden, inklusive bud, vid auktionering på en auktionsplattform av utsläppsrätter eller andra produkter baserade på utsläppsrätter i enlighet med auktioneringsförordningen. Det som anges i denna lag om order gäller även bud i en auktion enligt auktioneringsförordningen.

2 kap.

1 §

För *insiderbrott* döms

1. den som har insiderinformation och som för egen eller någon annans räkning förvärvar eller avyttrar finansiella instrument som informationen rör genom handel på värdepappersmarknaden, eller ändrar eller återkallar en order avseende sådana finansiella instrument,

2. den som har insiderinformation och som med råd eller genom uppmaning föranleder någon annan att förvärva eller avyttra finansiella instrument som informationen rör genom handel på värdepappers-

2. den som har insiderinformation och som med råd eller genom uppmaning *söker anstifta eller föranleder* någon annan att förvärva eller avyttra finansiella instrument som informationen rör genom

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/57/EU av den 16 april 2014 om straffrättsliga påföljder för marknadsmissbruk (marknadsmissbruksdirektiv), i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2017:708.

marknaden, eller att ändra eller återkalla en order avseende sådana finansiella instrument, eller handel på värdepappersmarknaden, eller att ändra eller återkalla en order avseende sådana finansiella instrument, eller

Prop. 2019/20:45
Bilaga 3

3. den som följer ett sådant råd eller en sådan uppmaning som avses i 2 genom att förfara på det sätt som anges i 1, om rådet eller uppmaningen grundar sig på insiderinformation.

Straffet är fängelse i högst två år.

Om brott som avses i första stycket med hänsyn till gärningsmannens ställning, den vinning för gärningsmannen som brottet medfört eller övriga omständigheter är grovt, döms för grovt insiderbrott till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Om gärningen är ringa döms det inte till ansvar.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2020.

Förteckning över remissinstanserna beträffande promemorian Några frågor om straff för marknadsmissbruk

Efter remiss har yttranden kommit in från Andra AP-fonden, Brottsförebyggande rådet, Domstolsverket, Ekobrottsmyndigheten, Energimarknadsinspektionen, Finansbolagens förening, Finansinspektionen, Fjärde AP-fonden, Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden, Första AP-fonden, Förvaltningsrätten i Stockholm, Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Justitiekanslern, Kommerskollegium, Nasdaq Stockholm AB, Regelrådet, Riksgäldskontoret, Polismyndigheten, Sjunde AP-fonden, Spotlight Stock Market (ATS Finans AB), Stockholms tingsrätt, Svea hovrätt, Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen, Svensk Försäkring, Sveriges advokatsamfund, Sveriges riksbank, Tredje AP-fonden och Åklagarmyndigheten.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Aktiemarknadsbolagens förening, Euroclear Sweden AB, Handelshögskolan i Stockholm, Nordic Growth Market NGM AB Näringslivets Regelnämnd, Sjätte AP-fonden, Svensk Energi och Svenskt Näringsliv.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden

Härigenom föreskrivs¹ att 1 kap. 2 § och 2 kap. 1 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §²

Bestämmelserna i denna lag tillämpas på

1. finansiella instrument som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en MTF-plattform eller för vilka en ansökan om upptagande till sådan handel har lämnats in,

2. finansiella instrument som handlas på en MTF-plattform eller en OTF-plattform, och

3. finansiella instrument vilkas värde är beroende av ett sådant finansiellt instrument som avses 1 eller 2.

3. finansiella instrument vilkas värde är beroende av *eller inverkar på* ett sådant finansiellt instrument som avses *i* 1 eller 2.

Bestämmelserna i denna lag tillämpas även på ageranden, inklusive bud, vid auktionering på en auktionsplattform av utsläppsrätter eller andra produkter baserade på utsläppsrätter i enlighet med auktioneringsförfordningen. Det som anges i denna lag om order gäller även bud i en auktion enligt auktioneringsförfordningen.

2 kap.

1 §

För *insiderbrott* döms

1. den som har insiderinformation och som för egen eller någon annans räkning förvärvar eller avyttrar finansiella instrument som informationen rör genom handel på värdepappersmarknaden, eller ändrar eller återkallar en order avseende sådana finansiella instrument,

2. den som har insiderinformation och som *med råd* eller *genom uppmaning föranleder* någon annan att förvärva eller avyttra finansiella instrument som informationen rör genom handel på värdepappersmarknaden, eller att ändra eller återkalla en order avse-

2. den som har insiderinformation och som *råder* eller *uppmanar* någon annan att förvärva eller avyttra finansiella instrument som informationen rör genom handel på värdepappersmarknaden, eller att ändra eller återkalla en order avseende sådana finansiella instrument, eller

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/57/EU av den 16 april 2014 om straffrättsliga påföljder för marknadsmissbruk (marknadsmissbruksdirektiv), i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2017:708.

ende sådana finansiella instrument,
eller

3. den som följer ett sådant råd eller en sådan uppmaning som avses i 2 genom att förfara på det sätt som anges i 1, om rådet eller uppmaningen grundar sig på insiderinformation.

Straffet är fängelse i högst två år.

Om brott som avses i första stycket med hänsyn till gärningsmannens ställning, den vinning för gärningsmannen som brottet medfört eller övriga omständigheter är grovt, döms för *grovt insiderbrott* till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Om gärningen är ringa döms det inte till ansvar.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2020.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2019-10-23

Närvarande: F.d. justitierådet Ella Nyström samt justitieråden
Per Classon och Stefan Johansson

Några frågor om straff för marknadsmissbruk

Enligt en lagrådsremiss den 17 oktober 2019 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Mattias Laine.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Finansdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 november 2019

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Lövin, Johansson, Baylan, Hallengren, Hultqvist, Andersson, Bolund, Damberg, Shekarabi, Ygeman, Eneroth, Dahlgren, Nilsson, Ernkrans, Lindhagen, Lind, Hallberg, Nordmark, Micko

Föredragande: statsrådet Bolund

Regeringen beslutar proposition Några frågor om straff för marknadsmissbruk